

Adam Kostek

Dynów, st. 1, gm. loco, woj.
przemyskie

Informator Archeologiczny : badania 28, 70-71

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(głównie w jego części zachodniej i północno-zachodniej), przylegające do grodu na Górcę Chełmskiej.

Pierwsze odcinki wykopu, położone najdalej ku zachodowi, zawierały nowożytnie i współczesne warstwy niwelacyjne, często przemieszane i nie sięgające calca. Można wnioskować, że pierwotny teren był tutaj bardzo obniżony. Na pozostałych odcinkach wykopu ciepłowniczego głębokości sięgały na ogół kredowego calca, przykrytego niekiedy resztkami humusu pierwotnego, lub starych warstw kulturowych. Zlokalizowano tam obiekty-jamy, wypełniska piwnic domów i zasypiska wejść do podziemi kredowych zagłębione w calcu. Świadczy to o tym, że podczas wytyczania ul. Krzywej stare nawarstwienia osadnicze zostały zniwelowane i zniszczone. Stało się to przypuszczalnie w poł. XIX w., kiedy przeprowadzono regulację ulic na chełmskiej Starówce.

Wśród odstoniętych obiektów najciekawszy wydaje się obiekt 3, wstępnie interpretowany jako fosa wczesnośredniowieczna, zawierająca ceramikę z X–XIII w. Fosa, szerokości ok. 3,5 m i zachowanej głębokości ok. 1,5 m, posiadała od strony zewnętrznej, zachodniej, drewniany ostrokół, czego dowodem są 2 dołki posłupowe. Dotychczas nie było żadnych dowodów na istnienie tego typu umocnień wokół podgrodzia, dlatego przyjmowano, że umocnienia ziemne obejmowały wyłącznie Górkę Chełmską.

Na uwagę zasługuje również obiekt 6, będący częścią starej, niebrukowanej ulicy, przypuszczalnie z XVIII w., biegnącej prostopadle do ul. Krzywej.

Na dalszych odcinkach wykopu, biegnących w kierunku Górki Chełmskiej, odsłonięto liczne obiekty archeologiczne, głównie o charakterze osadowym, zawierające ceramikę wczesnośredniowieczną. Świadczą one o intensywności zabudowy tej części miasta przed wytyczeniem ul. Krzywej.

Ponadto ciekawe wydają się obiekty interpretowane jako zasypiska wejść do podziemi, zawierające liczny materiał ceramiczny o szerokim przedziale chronologicznym (XV–XIX w.), zabytki szklane oraz kości zwierzęce.

Ze wszystkich niemal obiektów oraz kolejnych odcinków wykopu pochodzą liczne zabytki w postaci: fragm. ceramiki, kafla, cegieł, płytek budowlanych, wyrobów szklanych oraz kości zwierzęcych.

Dokumentacja i materiały znajdują się w Muzeum Okręgowym w Chełmie.

Nadzór archeologiczny zakończono.

Dynów, st. 1
gm. loco, woj. przemyskie

Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej
w Przemyślu

Badania prowadził mgr Adam Kostek. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyślu. Pierwszy sezon badań. Osada z okresu wczesnośredniowiecznego.

Badania w 1994 r. podjęte zostały w związku z rozpoczęciem budowy domu mieszkalnego w obrębie stanowiska. Warunki terenowe pozwalały na założenie tylko niewielkich wykopów nad obiektami odkrytymi w trakcie wcześniejszego nadzoru archeologicznego, w profilach rowów fundamentowych.

Odkryto łącznie 6 obiektów (oznaczonych kolejnymi numerami 1–6), w tym 4 z okresu wczesnośredniowiecznego i 2 nowożytnie. Najciekawszy okazał się obiekt nr 6, wyróżniający się kształtem i wielkością. W rzucie poziomym (na głębokości 50 cm) miał formę czworoboku, z bokami w przybliżeniu równymi (3,7 x 4,1 m) oraz płaskie dno na poziomie 60–70 cm. W jego części północno-zachodniej znajdowało się skupienie kamieni, stanowiące pozostałość pieca kamiennego. Tworzyły je różnej wielkości kawałki piaskowca ułożone w formie owalu wydłużonego na linii północ-południe. W wypełnisku obiektu wystąpiły fragm. naczyń ręcznie lepionych oraz — nieliczne — toczonych na kole. Charakter materiału zabytkowego, obecność pieca kamiennego, a także kształt i wielkość obiektu wskazują, że jest on pozostałością półziemiankowej chaty mieszkalnej z okresu wczesnosłowiańskiego.

Obiekty 1 i 3 są nieco młodsze. Datować je należy na etap następny — plemienny — z okresu wczesnośredniowiecznego (VII/VIII–X w.). Podobną chronologię przyjąć też można dla jamy nr 4.

Materiały wraz z dokumentacją złożono w Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej w Przemyślu.

Dynów, st. 11
gm. loco, woj. przemyskie

Badania ratownicze prowadził A. Kostek. Osada. Wczesne średniowiecze.

*Literatura: *Materiały...*, s. 184.

Dzieskanowice, st. 22
gm. Łubowo, woj. poznańskie
AZP 50-32/104

Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy

Badania prowadzili mgr mgr Anna i Jacek Wrzesińscy. Finansowane przez Komitet Badań Naukowych (grant) i Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. Wczesnośredniowieczne cmentarzysko szkieletowe.

W 1994 r. przebadano obszar o powierzchni 450 m². Podczas prac odsłonięto 81 grobów wczesnośredniowiecznych (w tym 79 szkieletowych i 2 puste) oraz 5 obiektów osady. Spośród 79. grobów szkieletowych 20 należało do kobiet, 26 do mężczyzn i 20 do dzieci. W 79. grobach pochowano zmarłych w wieku: Infans I — 14, Infans II — 6, Juvenis — 4, Adultus — 22, Adultus/Maturus — 3, Maturus — 16, Senilis — 4; ośmiu osobników określono jako dorosłych, dla dwóch nie określono ani płci, ani wieku. Z 79. osobników 73. ułożonych było na osi wschód–zachód, a wśród nich 47. miało głowę skierowaną na wschód (7 kobiet, 19. mężczyzn, 12. dzieci, 9. o nie oznaczonej płci), a 26. na zachód (12 kobiet, 6. mężczyzn, 6. dzieci, 2 o nieoznaczonej płci). Dla czterech osobników (kobieta, mężczyzna, dziecko, nieoznaczony) orientacji nie ustalono, a dwóch (dziecko i dorosły o nieoznaczonej płci) leżących na osi północ–południe miało głowę skierowaną na północ.

W 42. grobach wystąpiło 107 zabytków. W 15. grobach kobiecych znaleziono ich 36, w 17. grobach mężczyzn — 28, w 3. grobach dziecięcych — 20, w 2. grobach pustych — 5 (w jednym nóż żelazny i 3 kablączki skroniowe, w drugim przęślik gliniany i okucie żelazne). Dodatkowo 10 zabytków znaleziono w 5. grobach osobników o nieokreślonej płci.

Wśród 107. zabytków wyróżnić można 20 kategorii (m.in. kablączki skroniowe z esowatym uszkiem, noże żelazne, monety, sprzączki pasa, paciorki szklane i cynowe, miecz, wiadro itp.). Najliczniej (27 egzemplarzy) wystąpiły kablączki skroniowe (w dziewięciu grobach kobiet 12; w dwóch grobach dziecięcych 13; w jednym grobie pustym 2). Łącznie posiadamy 43 kablączki skroniowe występujące w 17. grobach. Średnica wewnętrzna piętnastu zbliżona była do 1 cm, siedemnastu wahała się od 1,1 do 1,3 cm. Z pozostałych jedenastu średnica trzech zawierała się między 1,4–1,5 cm, trzech innych w granicach 2–2,5 cm, a dwóch 2,5–3,5 cm. Dla trzech kablączków średnicy nie udało się ustalić.

W sezonie 1994 również licznie (24 egzemplarze) znajdowano noże żelazne (10 w grobach mężczyzn, 7 w grobach kobiet, 1 w grobie dziecka, 5 w grobach osobników o nieokreślonej płci, 1 w grobie pustym). W czterech przypadkach noże znaleziono wraz z pochawkami skórzanymi i brązowymi okuciami. W jednym grobie dziecięcym (wraz z opaską i zawieszonymi na niej ozdobami) wystąpiła pusta skórzana pochawka z brązowym okuciem. Noże są najliczniejszą kategorią zabytków, jaka wystąpiła w odkrywanych dotąd grobach. W 68. grobach znaleziono 69 noży (w jednym z grobów wystąpiły 2 noże).